

ARCHEOLOGIENOTA

NIJLEN PADDEKOTSEHEIDE

MAATREGELEN

FODIO
Turnhoutsebaan 277
B-2110 Wijnegem

Marleen Arckens
Jan De Beenhouwer

COLOFON

erkend archeoloog: Marleen Arckens OE/EERK/Archeoloog/2016/00142

Nota Nijlen Paddekotseheide. Programma van maatregelen

auteurs: Marleen Arckens, Niels Geelen & Jan De Beenhouwer

uitgever: Fodio, Turnhoutsebaan 277, B-2110 Wijnegem

datum: 8 mei 2018

Inhoud

2. Programma van maatregelen	42
2.1 Gemotiveerd advies	42

3. Programma van maatregelen

3.1 Gemotiveerd advies

In het derde kwart van de 18de eeuw was het onderzoeksgebied gelegen in de westelijke uitloper van de Sint-Lambertusheide die zich uitstreckte van Nijlen het westen tot aan de rand van het akkercomplex rond Herentals in het oosten en van Grobbendonk in het noorden tot Bouwel in het zuiden. Ten noorden en zuiden van deze heide lagen akkers, weilanden en bossen met hier en daar verspreide hoeven. In de loop van de 19de eeuw werd een groot deel van het heidegebied beplant met naaldbomen. Vanaf de jaren 1960 namen de bebouwing en verkaveling sterk toe. Rond dezelfde tijd zien we dat het onderzoeksgebied zijn huidige vorm krijgt: het is grotendeels in gebruik als weg. De tracés van de Paddekotseheide en de Centraleweg zullen opnieuw worden aangelegd. De geplande werken betreffen de heraanleg van het wegdek en de nutsleidingen, de aanleg van een groenzone, grachten en riolering. Deze plannen noodzaken een archeologische waardering van het terrein. Daarbij wordt nagegaan of de kans bestaat dat bij deze werken archeologisch erfgoed in de bodem dreigt verloren te gaan.

Het doel van het bureauonderzoek was het onderzoeksgebied archeologisch te evalueren op basis van de bestaande bronnen en de impact van de geplande werken op eventueel aanwezig archeologisch erfgoed te bepalen.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig. Alle relevante beschikbare bronnen werden geraadpleegd. Het onderzoek confronteerde de landschappelijke, bodemkundige, historische en archeologische karakteristieken van het onderzoeksgebied met de bodemingrepen die in de loop van de tweede helft van de 20ste eeuw werden uitgevoerd bij de aanleg van de wegen en de nutsleidingen.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek kon een zone van ca. 6840 m² worden afgebakend waarbinnen omwille van de bodemingrepen uitgevoerd in de tweede helft van de 20ste eeuw geen bodemarchief meer te verwachten is. Er vonden voor de aanleg van nutsleidingen verstoringen plaats tot op een diepte van 65 tot 70 cm -mV.

Voor de aanleg van het bestaande wegdek werd over een oppervlakte van 2193 m² de bodem reeds verstoord tot minsten 50 cm -mV. Dergelijke ingrepen hebben een negatieve impact op de bewaring van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed in deze zone waar de zandbodem gekenmerkt wordt door een zeer dunne humeuze bovengrond.

De omvang van de delen van het onderzoeksgebied waarvoor het bureauonderzoek geen historische bodemingrepen kon aantonen en waarbinnen voor de heraanleg van de weg bodemingrepen worden gepland is beperkt tot 2716 m². Het gaat om niet-aaneengesloten stroken parallel aan het wegdek met een maximale breedte van 3m.

Het onderzoeksgebied ligt niet in een gradiëntzone. Het ligt ongeveer 450 m van de dichtstbijzijnde natuurlijke waterloop. Het ligt ook niet in een zone waar slecht ontwaterde gronden grenzen aan goed ontwaterde gronden. De kans op het aantreffen van prehistorische artefactensites is daardoor klein. Matig droge tot matig natte zandgronden met een dunne humeuze bovengrond zijn niet vruchtbaar en waren dus niet aantrekkelijk voor landbouw en bewoning van de protohistorie tot de middeleeuwen. De beperkte vruchtbaarheid van de bodem wordt weerspiegeld in het historisch bodemgebruik als heide of voor het aanplanten van naalddhout. Het archeologisch potentieel van dergelijke bodems voor het aantreffen van sporensites is eerder laag.

Gezien de versnippering en vorm van de delen van het onderzoeksgebied waar geen aantoonbare bodemingrepen plaats vonden in het verleden en de lage trefkans voor zowel prehistorische artefactensites als sporensites is het potentieel op kennisvermeerdering bij verder archeologisch vooronderzoek klein. Omwille van het onevenwicht tussen de te leveren onderzoeksinspanning en de te verwachten resultaten wordt daarom geen verder archeologisch onderzoek aanbevolen (zie 1.2.4 en 1.2.5). Er dient bijgevolg geen programma van maatregelen te worden opgesteld.